

Evidens for apotekspraksis

International forskning om apotekets rolle i personlig medicin og borgerrettet rådgivning

Af Bjarke Abrahamsen, Rikke Nørgaard Hansen, Charlotte Rossing.

I denne artikel kan du læse om nogle spændende forskningsprojekter, som blev præsenteret på Pharmaceutical Care Network Europe-konferencen i Holland i februar 2019.

Hvad sker der internationalt om forskning i apotekspraksis?

Den årlige Pharmaceutical Care Network Europe (PCNE) konference er et af de steder, hvor forskning i apotekspraksis præsenteres. PCNE er en forening for forskere fra Europa, som alle arbejder med udvikling af apotekspraksis. Læs mere på www.pcne.org

I denne artikel kan du læse om nogle spændende forskningsprojekter, som blev præsenteret på konferencen i februar 2019. Projekterne har alle fokus på, hvordan den enkelte borger på det lokale apotek får optimeret deres brug af medicin, og er fordelt på to temaer:

Personlig medicin og rådgivning

- Fokus på borgernes personlige mål styrker effekten af medicingennemgang
- 3D-print af medicin – hvad betyder det for borgerne, hvis de kan designe deres egen tablet?
- Hvor mange indlægssedler har information om farmakogenetik?

IT-beslutningsstøtte

- Klinisk beslutningsstøttesystem på apoteket identificerer uhensigtsmæssig medicinering hos ældre

Information om konferencen og alle abstrakts. [Klik her](#)

Fokus på borgernes personlige mål i medicingennemgang

I et hollandsk studie er det undersøgt, hvad brugen af redskabet Goal Attainment Scaling (GAS), som er en skala fra -2 til +2, kan betyde for effekten af medicingennemgang.

Borgeren opstiller i samarbejde med den apoteksansatte en række indsatsområder, som den apoteksansatte sætter en målsætning på basis af skalaen. Efter en periode evalueres hvert enkelt indsatsområde. Som en del af medicingennemgangen på apotek arbejdede farmaceuten med borgernes personlige mål for, hvad de ville have ud af medicingennemgangen. Effekten blev målt ved at se på antallet af opnåede mål og antallet af symptomer, samt om det havde en effekt på borgernes livskvalitet.

Resultaterne viste, at der for 315 deltagere blev opstillet 406 personlige mål, hvoraf 43 % var opnået efter seks måneder. De oftest anvendte mål omhandlede reducere af smerte, forbedring af mobilitet og reducere i daglig medicin. Samtidig oplevede deltagerne en forbedring af deres livskvalitet og fik en reduktion i antallet af symptomer på 12 %.

Forskerne konkluderer, at brug af GAS hjælper med at prioritere borgernes ønsker. Samtidig kan personlige mål anvendes i forbindelse med en medicingennemgang på apotek og gøre involveringen af borgerne mere systematisk.

GAS kan bruges til at fastsætte mål med udgangspunkt i borgernes ønsker og behov. På apoteket kan redskabet måske bruges til at supplere den motiverende samtale, som allerede anvendes ved Medicin- og Compliancesamtale, Apotekets medicingennemgang og apotekets rådgivning.

GAS abstrakt nr. 335
Livskvalitet abstrakt nr. 336

Læs mere om Goal Attainment Scaling. [Klik her](#)

Evidens for apotekspraksis

International forskning om apotekets rolle i personlig medicin og borgerrettet rådgivning

3D-print af medicin: Hvilke valg træffer borgerne, hvis de får mulighed for at designe deres egen tablet?

Hvis borgerne fik mulighed for at designe deres egen tablet, hvad ville de så lægge vægt på?

Ved hjælp af 3D-printning fik en gruppe på 15 borgere mulighed for at designe både form og farve på deres daglige medicin, samt endda muligheden for, at flere lægemidler blev sat sammen i en "polypille". Borgerne blev hver især interviewet for at afdække deres indtryk af mulighederne.

Resultaterne af det danske studie viste, at borgerne overordnet fandt det vigtigt, at formen på medicinen gjorde den let at synke og genkende. Derfor valgte de fleste borgere former, som kendes fra tabletter i dag. Valget af farve blev opfattet som en mulighed for hjælp til at identificere de forskellige præparater.

Borgerne havde også mulighed for at vælge en prægning til tableten. Eksempler på prægning i tabletter er kendt fra de fleste præparater, hvor der enten står et navn eller en kode. Valget af prægning blev ikke fundet relevant af borgerne, medmindre det kunne bidrage til at holde styr på, hvornår på dagen medicinen skulle tages, fx med en beskrivende prægning. Endelig blev muligheden for at samle flere præparater i en "polypille" set af borgerne som en mulighed for at reducere det daglige antal tabletter.

3D-print af lægemidler er ikke parat endnu, men projektet viser, at der kan være fordele for borgerne, særligt hvis de anvender flere præparater.

Abstrakt nr. 298

Hvor mange indlægssedler har information om farmakogenetik?

For tiden er der meget fokus på personlig medicin, hvor valget af lægemiddel eller dosis kan justeres efter den enkeltes farmakogenetiske profil. Farmakogenetik handler om, hvordan kroppens gener kan have betydning for effekten af et lægemiddel.

I Schweiz undersøgte en gruppe forskere hvor mange indlægssedler, der havde information om lægemidlets farmakogenetik. Forskerne anvendte 25 søgeord relateret til farmakogenetik til at screene indlægssedlerne for 4927 lægemidler. Screeningen viste, at 1349 forskellige lægemidler, fordelt på 579 forskellige ATC-koder (5. niveau), havde en form for information om, hvordan farmakogenetik påvirkede effekten af lægemidlet.

De første analyser viste, at informationen i indlægssedlerne er meget varieret og i nogle tilfælde peger i forskellige retninger. Det kan fx være ved at nogle producenter giver information, mens andre ikke gør, eller betydningen af den farmakogenetiske information går fra at være karakteriseret som vigtig til ikke-vigtig. Fremadrettet er der et behov for at ensrette informationen i indlægssedlerne for samme lægemiddelstof og desuden indhente erfaringer fra indlægssedler fra andre lande.

I Danmark kan man finde viden om hvordan effekten af et lægemiddel påvirkes af specifikke gener på fx promedicin.dk. eller i produktresumeeet. Enkelte apoteker tilbyder i dag muligheden for at få lavet en personlig medicinprofil.

Abstrakt nr. 301

Evidens for apotekspraksis

International forskning om apotekets rolle i personlig medicin og borgerrettet rådgivning

Klinisk beslutningsstøttesystem identificerer uhensigtsmæssig medicinering hos ældre

Et klinisk beslutningsstøttesystem fungerer ved at vise en alarm, når valgte kriterier er opfyldt. Det kan være kriterier baseret på retningslinjer som fx Seponeringslisten fra Institut for Rationel Farmakoterapi.

En gruppe hollandske forskere udviklede et beslutningsstøttesystem for fem terapeutiske grupper af lægemidler, som ikke er hensigtsmæssige hos ældre, og afprøvede det på 31 primærapotekers it-systemer. For hver lægemiddelgruppe blev alarmer aktiveret, hvis borgeren anvendte bestemte lægemidler relateret til de valgte terapeutiske grupper.

Samtidig gav systemet forslag til, hvad der i stedet kunne anvendes. Fx blev der knyttet en alarm til brugen af Alprazolam mod angst. Beslutningsstøttens forslag var at benytte Lorazepam i stedet, da det har færre bivirkninger hos ældre.

Resultaterne viste, at det kliniske beslutningsstøttesystem udløste 1810 alarmer, og knap 9 % af alarmerne medførte, at lægen foretog en permanent ændring i valget af lægemiddel.

Forskerne konkluderer, at systemet er gavnligt for apoteket og kan hjælpe med at reducere brugen af uhensigtsmæssige lægemidler hos ældre.

I Danmark har de fleste apotekssystemer en form for advarselssystem, som typisk aktiveres hvis der identificeres interaktioner eller kontraindikationer. Et beslutningsstøttesystem kan komplementere eksisterende systemer til at identificere uhensigtsmæssig brug af medicin.

Abstrakt nr. 350

Næste artikel om Evidens for apotekspraksis

Næste artikel om Evidens for apotekspraksis sætter fokus på tendenser verden over om apotekets rolle i sundhedsfremme og forebyggelse gennem screening af borgere.